

1. Συχνές Ερωτήσεις

Το παρόν έχει δημιουργηθεί για τη διευκόλυνση των Δήμων που επιθυμούν να υποβάλλουν πρόταση προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πρόσκλησης 7035/02-12-2019 και με κωδικό ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ-2019» στην «Αστική Αναζωογόνηση» του Χρηματοδοτικού Προγράμματος «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου».

Η χρησιμότητά του έγκειται στη δυνατότητα των Δήμων να αναζητήσουν απαντήσεις σε θέματα τα οποία πιθανόν να τους απασχολούν και έχουν ήδη απαντηθεί από το Πράσινο Ταμείο στο πλαίσιο ερωτήσεων από άλλους ενδιαφερόμενους.

Το αρχείο μπορεί να συμπληρώνεται καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος, ενσωματώνοντας και νέες ερωτήσεις οι οποίες κρίνεται ότι αφορούν περισσότερους Δήμους.

Σε κάθε περίπτωση, το Πράσινο Ταμείο εκτιμά ότι η πλειονότητα των θεμάτων που απασχολούν τους Δήμους αποσαφηνίζονται σε μεγάλο βαθμό στον Οδηγό του Προγράμματος.

Σύμφωνα με τα παραπάνω το Πράσινο Ταμείο καλεί τους υποψήφιους Δήμους να δώσουν τη δέουσα προσοχή στον Οδηγό του Προγράμματος και να μην αρκεστούν στην απλή ανάγνωση της πρόσκλησης.

Τέλος, ως γενική παρατήρηση επισημαίνεται η **ΚΟΜΒΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ** την οποία έχει κατά την υποβολή της πρότασης χρηματοδότησης η προβλεπόμενη από τον οδηγό «Έκθεση Τεκμηρίωσης-Σκοπιμότητας».

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πράσινο Ταμείο με απόφαση του Δ.Σ., προχώρησε σε πρόσκληση για τη χρηματοδότηση δράσεων αστικής αναζωογόνησης σε δήμους της χώρας.

Η πρόσκληση είναι η **πρώτη από τις δύο προβλεπόμενες** στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου χρηματοδοτικού προγράμματος «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» του άξονα προτεραιότητας «Αστική Αναζωογόνηση» 2019 – 2020.

Η πρόσκληση απευθύνεται στο σύνολο των δήμων της χώρας. Η επιλογή των δικαιούχων δεν γίνεται με συγκριτική αξιολόγηση (ανταγωνιστικά) αλλά προβλέπεται η χρηματοδότηση όλων των δυνητικά δικαιούχων, υπό την προϋπόθεση να υποβάλλουν επιλέξιμες προτάσεις. Με δεδομένο μάλιστα ότι στο πλαίσιο του προγράμματος υπάρχει η δυνατότητα επιλογής μέτρων διαφορετικού χαρακτήρα, ενώ προβλέπεται να υπάρξει και δεύτερη αντίστοιχη πρόσκληση μετά τη λήξη της παρούσας α΄ πρόσκλησης και εντός του 2020. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στους δήμους να ωριμάσουν τις προτάσεις τους – σύμφωνα με τον οδηγό του προγράμματος – ώστε να καταστούν επιλέξιμες.

Στη συνέχεια δίδονται απαντήσεις σε ερωτήσεις που γίνονται συχνά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

1. Πώς υπολογίζεται ο πληθυσμός του Δήμου;

Δικαιούχοι της Πρόσκλησης είναι όλοι οι δήμοι της χώρας . Ο πληθυσμός (μόνιμος ή defacto) αποτυπώνεται στις εγγραφές οι οποίες εμφανίζονται στον Πίνακα αποτελεσμάτων ΜΟΝΙΜΟΥ Πληθυσμού-Απογραφής 2011 ή στον αντίστοιχο στον Πίνακα αποτελεσμάτων DeFacto (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ) Πληθυσμού-Απογραφής 2011(<http://www.statistics.gr/el/2011-census-pop-hous> για την «Απογραφή Πληθυσμού Κατοικιών 2011» - «Πίνακας αποτελεσμάτων ΜΟΝΙΜΟΥ Πληθυσμού-Απογραφής 2011» «Πίνακας αποτελεσμάτων Πίνακα αποτελεσμάτων De Facto Πληθυσμού-Απογραφής 2011»).

2. Μπορεί να υποβληθεί πρόταση για δημοτική ενότητα;

Δικαιούχοι της πρόσκλησης είναι οι δήμοι της χώρας, οι οποίοι μπορούν να επιλέξουν σε ποιο / ποια μέρη του δήμου τους θα υλοποιηθεί /-θούν το/τα προτεινόμενο/-α έργο/-α, υποβάλλοντας την απαιτούμενη απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου βάσει του οδηγού.

3. Πώς υπολογίζεται το συνολικό ποσό ένταξης για κάθε δήμο;

Το συνολικό ποσό χρηματοδότησης με το οποίο θα χρηματοδοτηθεί το έργο ορίζεται με την απόφαση ένταξης ως ποσοστό του Προϋπολογισμού του έργου ανάλογα με το Μέτρο ένταξης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό χρηματοδότησης (εδάφιο 6 του Οδηγού). Από τα παραπάνω προκύπτει ότι **το «αιτούμενο ποσό χρηματοδότησης» κάθε έργου δεν ταυτίζεται με τον προϋπολογισμό του**. Η σχέση μεταξύ των ποσών θα πρέπει πάντοτε να είναι:

$\text{ποσό ένταξης} \leq \text{αιτούμενο ποσό χρηματοδότησης} \leq \text{ανώτατο ποσό χρηματοδότησης} < \text{προϋπολογισμός έργου}$

Αναλυτικά παραδείγματα για τον υπολογισμό του ποσού αυτού υπάρχουν στο παράρτημα του οδηγού.

4. Θα υπάρξει δεύτερη πρόσκληση του προγράμματος και με τι όρους;

Το Πράσινο Ταμείο έχει προγραμματίσει και δεσμεύεται για την έκδοση δεύτερης πρόσκλησης του συγκεκριμένου προγράμματος μετά τη λήξη της παρούσας α΄ πρόσκλησης και εντός του 2020. Η επιλογή αυτή (δύο διαδοχικές προσκλήσεις) γίνεται για να δοθεί η δυνατότητα στους δυνητικά δικαιούχους Δήμους να ωριμάσουν και να καταστούν επιλέξιμα έργα τα οποία θα

μπορούν να υποβληθούν στο πρόγραμμα – σύμφωνα με τις προβλέψεις του Οδηγού του Προγράμματος – χωρίς ταυτόχρονα να δημιουργούνται καθυστερήσεις σε όσους διαθέτουν ωριμότητα σε αυτή τη φάση.

Με δεδομένο τον ενιαίο χαρακτήρα του συγκεκριμένου προγράμματος, οι όροι της δεύτερης πρόσκλησης θα είναι ταυτόσημοι με αυτούς της πρώτης. Ο κάθε δήμος μπορεί να υποβάλλει 1 ή 2 αιτήματα χρηματοδότησης και τα δύο υποχρεωτικά στην ίδια πρόσκληση και στο ίδιο Μέτρο.

5. Είναι αποδεκτή πρόταση που να συνδυάζει χρηματοδοτικά εργαλεία;

Ναι το Πράσινο Ταμείο κάνει δεκτές προτάσεις που συνδυάζουν χρηματοδοτικά εργαλεία από άλλους φορείς με τις εξής προϋποθέσεις:

A. Διαμορφώνεται αντιστοίχως η βεβαίωση της οικονομικής υπηρεσίας του Δήμου «περί μη χρηματοδότησης του μέρους του έργου που αντιστοιχεί στο αιτούμενο ποσό χρηματοδότησης από άλλες πηγές» που ζητείται στον οδηγό διαχωρίζοντας τον προϋπολογισμό του έργου ανάλογα με την πηγή χρηματοδότησης.

B. Καθορίζεται με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που χρηματοδοτείται από κάθε πηγή και διαχωρίζεται αντιστοίχως ο προϋπολογισμός.

Γ. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί το ίδιο έργο δύο φορές και από δύο διαφορετικές Προσκλήσεις του Πράσινου Ταμείου, καθώς κάτι τέτοιο θα καταστρατηγούσε τους όρους των αντίστοιχων προσκλήσεων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ & ΧΩΡΩΝ

6. Τι θεωρείται ολοκληρωμένη ανάπλαση; Ποια η διαφορά του μέτρου 2 από το 1;

Στο Μέτρο 1 εντάσσονται σύνθετα έργα που περιλαμβάνουν πολλές δράσεις μιας ολοκληρωμένης πρότασης, η οποία είναι δυνατόν να περιλαμβάνει:

- την ανάπλαση ενός κοινόχρηστου χώρου εμβληματικού χαρακτήρα,
- την ανάπλαση ενός ολοκληρωμένου και συνεχούς δικτύου κοινόχρηστων χώρων σε μια συνολική παρέμβαση,
- την αποκατάσταση / επανάχρηση δημόσιων κτιρίων χαρακτηρισμένων ως διατηρητέα, μνημεία ή έργα τέχνης και όψεων.

- προτάσεις οι οποίες εμπίπτουν στη δράση 2.6 και 2.7 του Μ2 «Παρεμβάσεις στον αστικό χώρο», αλλά εμπεριέχουν περισσότερων του ενός κτιρίων στην ίδια αίτηση (με τον ίδιο αριθμό πρωτοκόλλου). Π.χ. δύο (2) ή περισσότερα σχολεία, δύο (2) ή περισσότερα κτίρια ΟΤΑ, ή συνδυασμό αυτών.
- προτάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο την αισθητική, ενεργειακή και λειτουργική αναβάθμιση σχολικών κτιρίων (τουλάχιστον ένα (1) σχολικό κτίριο ή περισσότερα) (δράση 2.6) όσο και για την ανακαίνιση και διαμόρφωση κτιρίων ΟΤΑ για επανάχρηση (τουλάχιστον ένα (1) ή περισσότερα) (δράση 2.7)
- συνδυασμό δράσεων, από τις προτεινόμενες στο Μέτρο 2 «Παρεμβάσεις στον αστικό χώρο» σε εφαπτόμενες περιοχές. Η συνδυαστική χρήση του αστικού εξοπλισμού (Δράση 2.2) με μία μόνο δράση του Μέτρου 2 δεν συνεπάγεται τεκμηρίωση ολοκληρωμένου χαρακτήρα έργου.

Αντίθετα το Μέτρο 2 μπορεί να περιλαμβάνει μία μόνο από τις δράσεις που περιγράφονται, να μην είναι σε ενιαίο δίκτυο ή να είναι σε διαφορετικούς οικισμούς.

Παραδείγματος χάριν, 5 διαφορετικές παιδικές χαρές (στον ίδιο ή σε περισσότερους οικισμούς) θεωρούνται ένα (1) έργο αλλά όχι μια ολοκληρωμένη παρέμβαση και κατά συνέπεια υπάγονται στο Μέτρο 2.

7. Τι γίνεται στην περίπτωση που υποβληθεί πρόταση που αφορά σε όμοιες παρεμβάσεις και σε περισσότερους χώρους (πχ. όπως στο παράδειγμα της αμέσως προηγούμενης ερώτησης) και ένας εξ αυτών δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία τεκμηρίωσης του ιδιοκτησιακού / θεσμικού καθεστώτος;

Σύμφωνα με το εδάφιο 8 του Οδηγού του ΧΠ «ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ», Γ. Ωριμότητα αναφέρεται ότι:

«Κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών για την έκδοση της απόφασης ένταξης, το Πράσινο Ταμείο δύναται, ανάλογα με τη φύση του έργου, να ζητήσει την υποβολή συμπληρωματικών-διευκρινιστικών στοιχείων από το Δικαιούχο ή/και να ζητήσει τροποποιήσεις επί μέρους στοιχείων των προτάσεων ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα πληρωμής των έργων. Επίσης υπάρχει δυνατότητα να ζητηθεί διαχωρισμός του προϋπολογισμού σε επιλέξιμες και μη επιλέξιμες δαπάνες, σύμφωνα με τα Μέτρα 1 και 2.

Μη ώριμες προτάσεις που τυχόν υποβληθούν θα απορρίπτονται βάσει των κριτηρίων αποκλεισμού».

8. Τι γίνεται στην περίπτωση που υποβληθεί πρόταση σε λάθος Μέτρο;

Αν κατά την αξιολόγηση κριθεί ότι η πρόταση έχει υποβληθεί σε λάθος μέτρο θα απαιτηθεί έγγραφο αίτημα του Δήμου και τροποποίηση της σχετικής Απόφασης ΔΣ του Δήμου εφόσον απαιτείται, προκειμένου η πρόταση να μην απορριφθεί αλλά να ενταχθεί στο σωστό Μέτρο.

9. Ποιες οι προϋποθέσεις για τις παιδικές χαρές;

Σε κάθε περίπτωση που υποβάλλεται έργο που αφορά – είτε στο σύνολό του είτε σε μέρος αυτού – στη δημιουργία ή ανακατασκευή παιδικής χαράς, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν στο σχεδιασμό του έργου οι διατάξεις της Υ.Α. 28492/09 όπως ισχύει, και ότι το τελικό αποτέλεσμα θα πρέπει να οδηγεί σε αδειοδοτημένη παιδική χαρά με τη βεβαίωση καταλληλότητας λειτουργίας (από την αρμόδια Επιτροπή Παιδικών Χαρών). Χωρίς την προσκόμιση της βεβαίωση καταλληλότητας λειτουργίας το έργο δεν θα μπορεί να πληρωθεί.

10. Ποιες προϋποθέσεις σε ιδιοκτησιακό και θεσμικό επίπεδο πρέπει να πληροί ένας χώρος για να είναι επιλέξιμος στο πλαίσιο του προγράμματος

Ως προς το **Ιδιοκτησιακό Καθεστώς**, επιλέξιμοι χώροι στο πλαίσιο του προγράμματος θεωρούνται:

- **Χώροι ιδιοκτησίας του Δήμου.**
- **Χώροι οι οποίοι έχουν παραχωρηθεί/μισθωθεί στο Δήμο με πολυετές σύμφωνο (πέραν της δεκαπενταετίας), από φορείς που συγκαταλέγονται στους εν δυνάμει δικαιούχους** όπως το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλα Υπουργεία και τους εποπτευόμενους οργανισμούς τους, αποκεντρωμένες γενικές διοικήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, και σωματεία ή άλλης μορφής ενώσεις νομικών και φυσικών προσώπων, τα οποία στοχεύουν σύμφωνα με τους καταστατικούς τους σκοπούς στην προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Ως αποδεικτικά στοιχεία για το ιδιοκτησιακό καθεστώς - κατά περίπτωση - προσκομίζονται:

- Το Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο αναφέρεται σαφώς ότι έχει συντελεστεί η απαλλοτρίωση του χώρου και ότι έχει κατατεθεί το ποσό της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης στον δικαιούχο από τον εν λόγω Δήμο.

- Τίτλοι κυριότητας όπως συμβολαιογραφικές πράξεις (αγοράς, ανταλλαγής, δωρεάς κ.λ.π), αμετάκλητη δικαστική απόφαση που αναγνωρίζει ως κύριο τον Δήμο και οι οποίες πράξεις θα πρέπει να έχουν μεταγραφεί όπως αποδεικνύεται από το απόσπασμα μερίδας του Δήμου.
- Απόσπασμα μερίδας του Δήμου από το οικείο υποθηκοφυλακείο στο οποίο να φαίνεται ότι για το εν λόγω ακίνητο για το οποίο ζητείται η κατασκευή παιδικής χαράς ή η εν γένει διαμόρφωση του χώρου ανήκει στην ιδιοκτησία του Δήμου. Επίσης στο περιθώριο της σελίδας της μερίδας θα φαίνεται ότι για το εν λόγω ακίνητο δεν έχουν ασκηθεί διεκδικητικές αγωγές η τυχόν άλλα ένδικα μέσα
- Σε περίπτωση που στην περιοχή λειτουργεί ήδη κτηματολογικό γραφείο και έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία των αρχικών εγγραφών, θα προσκομίζονται εκτός από το ΦΕΚ που έχει δημοσιευθεί η διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού για την περαίωση της κτηματογράφησης στη συγκεκριμένη περιοχή και πιστοποιητικό εγγραπτέων δικαιωμάτων του ακινήτου (κτηματολογικό απόσπασμα με διάγραμμα), από το οποίο να προκύπτει ότι το ακίνητο είναι στην ιδιοκτησία του Δήμου καθώς και η μη άσκηση ή σε περίπτωση άσκησης η έκδοση απορριπτικής απόφασης επί αναγνωριστικής ή διεκδικητικής αγωγής για την κυριότητα του συγκεκριμένου ακινήτου στις περιπτώσεις που η σχετική εγγραφή δεν έχει καταστεί οριστική (δηλαδή μέσα σε διάστημα 14 ετών για τις περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση πριν τη δημοσίευση και έναρξη ισχύος του Ν. 3481/2006 ή 7 ετών για τις περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση μετά τη δημοσίευση και έναρξη ισχύος του Ν.3481/2006).
- Η σύμβαση παραχώρησης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στην περίπτωση που το ακίνητο στις αρχικές εγγραφές του Κτηματολογικού γραφείου φέρεται ως «αγνώστου ιδιοκτήτη» και ο Δήμος σύμφωνα με το πιστοποιητικό εγγραπτέων δικαιωμάτων, δεν έχει εκκινήσει τη διαδικασία διόρθωσης της αρχικής εγγραφής κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, δεν μπορεί να πληροί τη σχετική προϋπόθεση για την κυριότητα του χώρου και ως εκ τούτου δεν μπορεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα. Σε καμία περίπτωση δεν πληροί την προϋπόθεση για την ύπαρξη κυριότητας η υποβολή αίτησης του Δήμου για την αρχική εγγραφή.

- Στην περίπτωση που υποβάλλεται πρόταση έργου σε σχολικό κτίριο ιδιοκτησίας της ΚΤΥΠ (Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.) / πρώην ΟΣΚ, απαιτείται να προσκομιστεί έγγραφη συναίνεση της ΚΤΥΠ για την «υποβολή πρότασης και την υλοποίηση των συγκεκριμένων

εργασιών στο συγκεκριμένο κτίριο» στην οποία θα αναφέρεται ρητά ότι έχει λάβει γνώση και συμφωνεί με το περιεχόμενο της πρότασης.

- Στην περίπτωση που υποβάλλεται πρόταση έργου σε υπό παραχώρηση ή εκμισθούμενη έκταση απαιτείται να προσκομιστούν αποδεικτικά στοιχεία της παραχώρησης/μίσθωσης και στοιχεία κυριότητας του ιδιοκτήτη του υπό ένταξη χώρου καθώς και έγγραφη συναίνεση του ιδιοκτήτη για την «υποβολή πρότασης και την υλοποίηση των συγκεκριμένων εργασιών στο συγκεκριμένο ακίνητο» στην οποία θα αναφέρεται ρητά ότι έχει λάβει γνώση και συμφωνεί με το περιεχόμενο της πρότασης.

Ως προς το **Θεσμικό Καθεστώς** της χρήσης του χώρου, επιλέξιμοι χώροι στο πλαίσιο του προγράμματος θεωρούνται χώροι ιδιοκτησίας του Δήμου:

- Χαρακτηρισμένοι ως κοινόχρηστοι (Κ.Χ.) στο Εγκεκριμένο Ρυμοτομικό Σχέδιο του Δήμου.
- Οι εν τοις πράγμασι διαμορφωμένοι χώροι με κοινόχρηστο χαρακτήρα, στις περιπτώσεις οικισμών που στερούνται εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου καθώς και αυτοί που έχουν συμπεριληφθεί στην απόφαση κύρωσης του δικτύου κοινόχρηστων χώρων από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία έχει δημοσιευθεί σε ΦΕΚ, συνοδευόμενη από διάγραμμα ή ορθοφωτοχάρτη δυνάμει του άρθρου 35 του Ν.3937/2011.

**11. Ποιες προϋποθέσεις σε θεσμικό επίπεδο πρέπει να πληροί ένας χώρος για να είναι επιλέξιμος για έργο δημιουργίας ή ανακατασκευής παιδικής χαράς;
Δύνатаι να δημιουργηθεί παιδική χαρά σε χώρο χαρακτηρισμένο ως κοινόχρηστο (Κ.Χ.);**

Ως προς το Θεσμικό Καθεστώς της χρήσης του χώρου, επιλέξιμοι για δημιουργία νέας ή για βελτίωση / ανακατασκευή υφιστάμενης παιδικής χαράς θεωρούνται χώροι ιδιοκτησίας του Δήμου:

- α. Χαρακτηρισμένοι ως «Παιδική Χαρά» στο Εγκεκριμένο Ρυμοτομικό Σχέδιο του Δήμου, δηλαδή για κάθε περίπτωση για την οποία στο ΦΕΚ της ένταξης ή τροποποίησης / αναθεώρησης του ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής έχει ορισθεί ο ειδικότερος προορισμός του χώρου.
- β. Χαρακτηρισμένοι ως κοινόχρηστοι (Κ.Χ.) στο Εγκεκριμένο Ρυμοτομικό Σχέδιο του Δήμου, χωρίς να έχει καθορισθεί ο ειδικότερος προορισμός του Κ.Χ. ως παιδική χαρά, εφόσον στο ΦΕΚ της ένταξης ή τροποποίησης / αναθεώρησης του ρυμοτομικού σχεδίου και για όλη την περιοχή αναφοράς του ΦΕΚ δεν έχουν καθορισθεί παιδικές χαρές ως ειδικότεροι προορισμοί των κοινόχρηστων χώρων.

- γ. Οι εν τοις πράγμασι διαμορφωμένοι χώροι με κοινόχρηστο χαρακτήρα, στις περιπτώσεις οικισμών που στερούνται εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου καθώς και αυτοί που έχουν συμπεριληφθεί στην απόφαση κύρωσης του δικτύου κοινόχρηστων χώρων από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης η οποία έχει δημοσιευθεί σε ΦΕΚ συνοδευόμενη από διάγραμμα ή ορθοφωτοχάρτη δυνάμει του άρθρου 35 του Ν.3937/2011.
- δ. Οι υπαίθριοι χώροι (αυλές) σχολείων, είτε αυτά βρίσκονται εν λειτουργία είτε όχι, σε οικισμούς που εντάσσονται στην παραπάνω περίπτωση (γ).

Χώροι ιδιοκτησίας του Δήμου, οι οποίοι δεν είναι χαρακτηρισμένοι ως κοινόχρηστοι (Κ.Χ.) στο Εγκεκριμένο Ρυμοτομικό Σχέδιο του Δήμου, δεν δύναται να ενταχθούν στο πρόγραμμα.

Στις περιπτώσεις β, γ, και δ, στην «Έκθεση Τεκμηρίωσης – Σκοπιμότητας», η οποία υποβάλλεται απαραίτητως κατά την ηλεκτρονική αίτηση, θα πρέπει να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα **εγκατάστασης νέας παιδικής χαράς** στην υπόψη θέση, με αναφορά – επισήμανση στην ύπαρξη άλλων παιδικών χαρών στην ευρύτερη περιοχή, στις αποστάσεις από αυτές, στην οικιστική και πληθυσμιακή πυκνότητα της ενότητας κλπ. Ειδικά για την περίπτωση γ, πρέπει να τεκμηριώνεται η μη αλλαγή της ταυτότητας του εν τοις πράγμασι διαμορφωμένου χώρου με κοινόχρηστο χαρακτήρα (πχ. πλατεία οικισμού) από την εγκατάσταση της νέας παιδικής χαράς.

Αντίστοιχα, στις περιπτώσεις β, γ και δ εφόσον το έργο αφορά στη **βελτίωση / ανακατασκευή υφιστάμενης παιδικής χαράς**, η ύπαρξη υφιστάμενης παιδικής χαράς πρέπει να τεκμηριώνεται με σχετικό υλικό στην «Έκθεση Τεκμηρίωσης – Σκοπιμότητας», ήτοι:

- όταν εξακολουθεί να υφίσταται: φωτογραφικό υλικό ή και επιπλέον αποδεικτικά στοιχεία
- όταν έχουν αποξηλωθεί τα όργανα για λόγους ασφαλείας: φωτογραφικό υλικό προηγούμενης κατάστασης (εάν υπάρχει) και σχετικά έγγραφα όπως Πρακτικό αρμόδιας Επιτροπής, Αποφάσεις ΔΣ για την αποξήλωση, κλπ.

12. Ενεργειακή αναβάθμιση –Δράσεις 2.6 και 2.7 του μέτρου 2

Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίου είναι το σύνολο των επεμβάσεων που γίνονται σε αυτό με σκοπό την μείωση των ενεργειακών αναγκών του κτιρίου

Από το Πράσινο Ταμείο δεν απαιτείται έκδοση ενεργειακού πιστοποιητικού στα αντίστοιχα έργα.

Η ενεργειακή αναβάθμιση είναι επιλέξιμη και στην περίπτωση της δράσης 2.7 του Μέτρου 2.

Επισημαίνεται ότι στη μελέτη των προτεινόμενων παρεμβάσεων για την ενεργειακή, αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των σχολικών κτιρίων (Δράση 2.6) ή την ανακαίνιση και διαμόρφωση των δημοτικών κτιρίων για επανάχρηση (Δράση 2.7) θα πρέπει να υπάρχει συνολική θεώρηση των αναγκών του κτιρίου και όχι αποσπασματική προμήθεια (π.χ. η αντικατάσταση ενός ή δύο ειδών), η οποία δεν είναι επιλέξιμη.

Στην περίπτωση που η προτεινόμενη μελέτη περιλαμβάνει τοποθέτηση φωτοβολταϊκών, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται αντίστοιχη διερεύνηση για σύνδεση στο δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ.

13. Οι υπόγειοι και ημιυπόγειοι κάδοι είναι επιλέξιμοι;

Στην Πρόσκληση είναι επιλέξιμοι οι υπόγειοι και ημιυπόγειοι κάδοι(και απαραίτητος συνοδός εξοπλισμός για την άρτια λειτουργία τους) ως στοιχείο αστικού εξοπλισμού καθώς με την τοποθέτησή τους απελευθερώνεται δημόσιος χώρος και αναβαθμίζεται αισθητικά η περιοχή.

I) Στο Μέτρο 1:

Στη σελίδα 7 του Οδηγού αναφέρεται ότι «Στα ολοκληρωμένα έργα αναπλάσεων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου μπορούν να εντάσσονται και επιμέρους δράσεις και έργα υπό την προϋπόθεση ότι θα αποτελούν μέρος ευρύτερων έργων αστικής ανάπτυξης. Επίσης είναι δυνατόν να εντάσσονται και επιμέρους δράσεις βελτίωσης αστικού εξοπλισμού, δημιουργία παιδοτόπων κλπ., υπό την προϋπόθεση ότι θα αποτελούν οργανικό μέρος ευρύτερων έργων αστικής ανάπτυξης.». Ως εκ τούτου είναι επιλέξιμη η τοποθέτηση υπόγειων και ημιυπόγειων κάδων ως επιμέρους στοιχείο της ευρύτερης ανάπτυξης.

II) Στο Μέτρο 2 πρέπει να πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

- α) να τοποθετούνται σε κατάλληλο χώρο, ώστε αφενός η πρόσβαση σε αυτούς να είναι ασφαλής και αφετέρου να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη διέλευση των πεζών και
- β) να συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη τουλάχιστον της άμεσης ζώνης επιρροής της παρέμβασης

Οι συμβατικοί κάδοι απορριμμάτων και ανακύκλωσης δεν είναι επιλέξιμοι διότι δεν εξυπηρετούν τους σκοπούς του περιβαλλοντικού ισοζυγίου.

14. Διευκρινίσεις σχετικά με τον αστικό εξοπλισμό

Η αντικατάσταση στοιχείων του αστικού εξοπλισμού πρέπει να υπακούει σε μία συνολικότερη θεώρηση στοχεύοντας στην αναβάθμιση και καλύτερη οργάνωση του δημόσιου χώρου. Στη δράση για την αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου, εμπίπτουν και οι σταθμοί φόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων, εφόσον δεν αποτελεί αποσπασματική προμήθεια.

Στις επιλέξιμες δράσεις δεν συμπεριλαμβάνεται η προμήθεια τροχήλατων κάδων απορριμμάτων, απορριμματοφόρων οχημάτων, λοιπών οχημάτων και μηχανημάτων, η μεμονωμένη προμήθεια λαμπτήρων led, καθώς και η αποσπασματική προμήθεια στοιχείων αστικού εξοπλισμού.

15. Διευκρινίσεις σχετικά με τη δράση 2.7 του μέτρου 2

Κατά την ανακαίνιση και διαμόρφωση κτιρίων ιδιοκτησίας Ο.Τ.Α ο στόχος είναι η επανάχρησή τους για την κάλυψη αναγκών εγκατάστασης κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών του δήμου, χωρίς να αποκλείεται η περιορισμένη ένταξη δραστηριοτήτων ανταποδοτικού χαρακτήρα.

16. Είναι επιλέξιμη η δημιουργία κυκλικού κόμβου (roundabout) στη συμβολή οδών, καθώς ο δρόμος αποτελεί κοινόχρηστο χώρο, με φύτευση στο εσωτερικό του;

ΟΧΙ. Οι διατάξεις του οδικού δικτύου (κόμβοι, κυκλοφοριακές νησίδες κλπ.) και γενικά εργασίες οδοποιίας δεν είναι επιλέξιμα στην πρόσκληση του Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου». Σύμφωνα με τον οδηγό, ως προς το συγκεκριμένο πρόγραμμα: «Κοινόχρηστοι χώροι είναι οι κοινής χρήσης ελεύθεροι από δόμηση χώροι, όπως καθορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο του Δήμου», δηλαδή προσβάσιμα πάρκα, πλατείες, πεζόδρομοι, παιδικές χαρές κλπ.

17. Είναι επιλέξιμη πρόταση η οποία περιλαμβάνει ανάπλαση πεζοδρομίων και ανακατασκευή του οδοστρώματος;

A. Στο Μέτρο 2.5. «Αισθητική, λειτουργική, περιβαλλοντική αναβάθμιση, διεύρυνση, ανακατασκευή, πεζοδρόμων ή και πεζοδρομίων και επιμέρους υποδομών τους, για τη δημιουργία δικτύου κίνησης πεζών με πρόνοια και για εμποδιζόμενα άτομα, σε κάθε περίπτωση λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού», δεν είναι επιλέξιμες οι εργασίες οδοποιίας, αλλά μόνο οι εργασίες ανακατασκευής των πεζοδρομίων, με την ικανοποίηση των κριτηρίων που αναφέρονται (βιοκλιματικός σχεδιασμός / πρόνοια για εμποδιζόμενα άτομα)..

B. Ειδικά η αντικατάσταση της επιφάνειας του οδοστρώματος με κυβόλιθους είναι επιλέξιμη μόνο στο βαθμό που ο υπόψη δρόμος χαρακτηριστεί ως δρόμος ήπιας κυκλοφορίας και έχει την ανάλογη διαμόρφωση.

Γ. Στο πλαίσιο της πρόσκλησης είναι δυνατόν να υποβληθούν σύνθετα έργα τα οποία τα οποία περιλαμβάνουν ταυτόχρονα αναδιαμορφώσεις κοινόχρηστων χώρων (πλατείες, πεζοδρόμοι, πεζοδρόμια κλπ.) και επιμέρους εργασίες οδοποιίας απολύτως απαραίτητες για την αναπροσαρμογή των χώρων κίνησης πεζών και οχημάτων.

Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να υπάρξει διαχωρισμός των δαπανών σε επιλέξιμες (δαπάνες για την αναδιαμόρφωση των κοινόχρηστων χώρων) και σε μη επιλέξιμες (π.χ. δαπάνες οδοποιίας) και να υποβληθεί για χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο μόνο το σκέλος του έργου που αφορά στις επιλέξιμες δαπάνες.

Ενδεικτικά, ως μη επιλέξιμες δαπάνες θεωρούνται:

- α) εργασίες οδοποιίας, συμπεριλαμβανομένων και των εργασιών υπόβασης οδών και των εργασιών σήμανσης οδοποιίας,
- β) εργασίες κατασκευής δικτύων ομβρίων και γενικότερα δικτύων ΟΚΩ, εκτός και αν πρόκειται για τις εργασίες μεταφοράς των υπαρχόντων δικτύων λόγω της προτεινόμενης ανάπλασης ή αποκατάστασης αυτών λόγω των εργασιών της παρέμβασης,
- γ) οδοφωτισμός με υψηλούς ιστούς, στο βαθμό που προορίζονται αποκλειστικά για τον φωτισμό αυτοκινητόδρομων.

18. Είναι επιλέξιμη πρόταση η οποία περιλαμβάνει κοινόχρηστα ποδήλατα και σταθμούς ποδηλάτων, είτε ως μεμονωμένη πρόταση είτε ως μέρος μιας ολοκληρωμένης πρότασης;

ΟΧΙ, τα κοινόχρηστα ποδήλατα και οι σταθμοί δεν είναι επιλέξιμα στην πρόσκληση του Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου».

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

19. Στην ηλεκτρονική αίτηση υποβολής πρότασης υπάρχουν πεδία (βήμα 2) με τίτλο: «Ημερομηνία Έναρξης Πράξης», «Ημερομηνία Λήξης Πράξης» και «Διάρκεια Υλοποίησης Πράξης». Τι συμπληρώνεται εκεί;

Η συμπλήρωσή των πεδίων αυτών είναι υποχρεωτική από την ηλεκτρονική πλατφόρμα υποβολής προτάσεων και χωρίς τη συμπλήρωσή τους δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής για

τεχνικούς λόγους. Ωστόσο οι πληροφορίες αυτές δεν αποτελούν στοιχεία αξιολόγησης, οπότε μπορούν να συμπληρωθούν κατ' εκτίμηση ή ενδεικτικά.

20. Στην ηλεκτρονική αίτηση υποβολής πρότασης υπάρχει πεδίο (βήμα 4 & 5) που αφορά τη διαχειριστική επάρκεια. Τι συμπληρώνεται εκεί;

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την υποβολή πρότασης στο πλαίσιο της Πρόσκλησης περιγράφονται στο σύνολό τους στον Οδηγό του Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου». Στον Οδηγό αυτό δεν απαιτείται τίποτα σχετικά με τη διαχειριστική επάρκεια.

Η πλατφόρμα που χρησιμοποιείται για την υποβολή των προτάσεων διαθέτει πεδία για τη διαχειριστική επάρκεια (επιπλέον πεδία σε σχέση με τον Οδηγό).

Στο πεδίο του βήματος 4 μπορεί να μπει ένας χαρακτήρας (π.χ. τελεία), προκειμένου να ξεπεραστεί η τεχνική απαίτηση του συστήματος για την υποχρεωτική συμπλήρωσή του.

Επίσης στο βήμα 5 της ηλεκτρονικής αίτησης, όπου επισυνάπτονται σκαναρισμένα τα δικαιολογητικά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα πεδία (ανεξαρτήτως του τίτλου του πεδίου) για την επισύναψη των δικαιολογητικών που ζητούνται από τον Οδηγό.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΣΥΜΒΑΣΙΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

21. Διευκρινίσεις για συμβασιοποιημένα έργα

A. Σε καμία περίπτωση δεν είναι επιλέξιμο για ένταξη στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα έργο ή τμήμα έργου που έχει ήδη πληρωθεί.

B. Δήμος που επιθυμεί να υποβάλει πρόταση που αφορά σε συμβασιοποιημένο έργο θα πρέπει να λάβει υπόψη τον Οδηγό του Προγράμματος.

Γ. Κατά τη συμπλήρωση της ηλεκτρονικής αίτησης για την υποβολή πρότασης που αφορά συμβασιοποιημένο έργο στο βήμα 1, στο πεδίο που συμπληρώνεται ο προϋπολογισμός του έργου μπαίνει το ανεκτέλεστο ποσό του προϋπολογισμού του έργου, ενώ στο βήμα 5 επισυνάπτονται τόσο ο προϋπολογισμός της μελέτης όσο και η σύμβαση, όπως περιγράφεται στο αντίστοιχο πεδίο του Οδηγού Χρηματοδότησης:

- «Στην περίπτωση συμβασιοποιημένου έργου, για τον υπολογισμό του ποσού ένταξης υπολογίζεται μόνο το «ανώτατο ποσό χρηματοδότησης ανά δικαιούχο»(βάσει των τύπων του εδαφίου 6 ανωτέρω) σε σχέση με το ανεκτέλεστο του συμβασιοποιημένου έργου και δεν μπαίνει ο περιορισμός του «ποσοστού επί του Προϋπολογισμού του έργου». Υπάρχει όμως περίπτωση κατά την αξιολόγηση να ζητηθεί διαχωρισμός του προϋπολογισμού σε

επιλέξιμες και μη επιλέξιμες δαπάνες, σύμφωνα με τα Μέτρα 1 και 2. Σε κάθε περίπτωση το ποσό ένταξης δεν μπορεί υπερβαίνει το προβλεπόμενο «ανώτατο ποσό χρηματοδότησης ανά δικαιούχο».

- Σε περίπτωση που το ανεκτέλεστο ποσό του προϋπολογισμού του έργου είναι μεγαλύτερο από το «Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης» που δικαιούται ο δήμος, θα πρέπει να γίνει κατανομή του ανεκτέλεστου ποσού, στο ποσό που θα πληρωθεί από ίδιους πόρους, ΣΑΤΑ κλπ., και στο ποσό που θα πληρωθεί από το Πράσινο Ταμείο. **Το ανεκτέλεστο ποσό του προϋπολογισμού του έργου και η παραπάνω κατανομή θα πρέπει να γνωστοποιηθούν στο Πράσινο Ταμείο κατά την υποβολή της πρότασης και να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής.**

Αφού γίνει η κατανομή και η υποβολή της πρότασης, συνεχίζονται κανονικά οι πληρωμές του έργου από το μέρος του ποσού που προβλέπεται να πληρωθεί από ίδιους πόρους, ΣΑΤΑ κλπ. μέχρι την εξάντλησή του και στη συνέχεια ξεκινούν οι πληρωμές του Π.Τ., **οι οποίες θα αντιστοιχούν πάντοτε στο τελευταίο μέρος των πληρωμών.**

- Σε περίπτωση που το ανεκτέλεστο ποσό του προϋπολογισμού του έργου είναι μικρότερο από το «Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης», το Πράσινο Ταμείο είναι δυνατό να καλύψει το σύνολο του ανεκτέλεστου ποσού.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στο παρακάτω:

- Σε όλες τις περιπτώσεις συμβασιοποιημένων έργων θα πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι το Πράσινο Ταμείο θα έχει δυνατότητα εκταμίευσης μετά την αξιολόγηση της πρότασης και την ένταξή της. Επομένως, κατά την εκτίμηση του ανεκτέλεστου ποσού του προϋπολογισμού του έργου θα πρέπει να συνεκτιμηθούν και οι πληρωμές που θα υπάρξουν στο μεσοδιάστημα και οι οποίες θα πρέπει να πληρωθούν από ίδιους πόρους του Δήμου.

Δ. Στην περίπτωση που ο δήμος υποβάλλει προς ένταξη συμβασιοποιημένο έργο στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, **δεν ισχύει** το ποσοστό που αναφέρεται για το Μέτρο 1 και για το Μέτρο 2. Εφόσον το έργο είναι επιλέξιμο, εντάσσεται είτε με το ανώτατο ποσό χρηματοδότησης (στην περίπτωση που η Σύμβαση του έργου υπερβαίνει το «ανώτατο ποσό χρηματοδότησης»), είτε με το ποσό της σύμβασης (στην περίπτωση που αυτή δεν υπερβαίνει το «ανώτατο ποσό χρηματοδότησης»).